

Primer comiat a Joan-Josep Tharrats

«Tharrats em semblà un home reservat, callat, molt més donat a escoltar que a xerrar frívolament (cosa típica del seu gremi), totalment entregat al seu ofici, amb una gran capacitat de treball, extremadament preocupat i gran recercador, no solament dels grans problemes de la pintura, sinó dels de l'ofici, els de l'artesania, el de fer les coses i fer-les bé».

Josep Pla definia Joan-Josep Tharrats i Vidal amb aquestes paraules, que serviren de presentació a l'exposició individual número cent que l'artista va voler fer a la seva ciutat, concretament a la Fontana d'Or, la primavera de 1975. Era, en certa manera, el

Joan-Josep Tharrats (1939-2001).

Un cadàver a Susqueda

Just abans d'escriure, la vida es presenta com un sense sentit. Des d'aquí on sóc ara, que és un moment anticipat als dos mesos que han de transcórrer encara fins que aquesta nota sigui llegida, la cama d'un cadàver localitzada entre el fang del pantà de Susqueda a partir de la confessió del suposat homicida ha confiscat el titular de portada a l'atrocitat estel·lar d'aquest setembre: els set mil morts de Nova York i l'esperit prebèl·lic de revenja. Aquestes dues formes de matança s'imposen a les innòcues menuderies que afecten directament, personalment, els ciutadans com les notícies més remarcables d'aquest seu present tan volàtil i imprecís, fins al punt que molts d'ells, ahir -fa uns dos mesos-, van decidir passar la tarda amb tota la família vora la presa de Susqueda, per si un cas tenien la sort de presenciar en viu com els investigadors de la Guàrdia Civil descobrien algun altre membre esquarterat del cos d'una dona que cap d'ells no coneixia.

Convertir els esdeveniments de l'actualitat, gairebé sempre sagnants, en font de l'escriptura és una opció ben problemàtica i, la major part de les vegades, exasperant. El temps de la narració es conjuga en passat, de manera que el relat d'una acció ja conclusa es fonamenta en l'estratègia de presentar com un fluir incert allò que ja té fi per mitjà de l'ocultació i l'ajornament. L'actualitat, en canvi, exigeix immediatesa, és com una gana voraç que ha de ser saciada amb urgència, sense refinaments rondallístics. L'un treballa amb una ullera de llarga vista, amb la mirada eixamplada per l'observació d'un paisatge vast i complet; l'altra se serveix d'una potent lupa, que selecciona d'entre l'espaiosa panoràmica un simple fragment que, un cop il·luminat, pren la grandària del paisatge sencer i amenaça fins d'incendiar-lo. I a pesar d'això, a pesar d'aquesta impossibilitat de dir el present perquè cap narrador no és capaç d'anticipar-s'hi i, doncs, de donar-hi una forma plena, tots els cronistes es creuen en l'obligació de parlar d'aquell cadàver de Susqueda o de l'atemptat de les Torres Bessones, encara que tots els diaris, tots els noticiaris, estiguin servint alhora el mateix plat i amb la mateixa salsa. La vida, abans d'escriure, és un sense sentit del qual potser només es pot escapar fent que el present sembli passat i nosaltres, l'ull de la dona morta mirant els vius des del fons del pantà.

Eva Vázquez

retrobrament de Tharrats amb Girona. Havia nascut a la casa número 25 del carrer Nou, un edifici destruït a principi de 1939: «Tot el que vaig recuperar fou una moneda d'argent de cinquanta cèntims», ens deia. Aquella casa havia estat un veritable niu de les arts: la poesia (el seu pare era un incansable productor de sonets), la música (Pau Casals hi havia tocat al saló, decorat per Jaume Busquets amb vidrieres plomades i pintures al fresc), la literatura (francesa, naturalment) i la pintura (que aprenqué a l'Escola Massana, que dirigia el mateix Busquets).

Les circumstàncies familiars allunyaren Joan-Josep Tharrats de Girona. Primer va anar a Béziers (1932-34), i als 17 anys a

Barcelona. Encetà així un llarg parèntesi en la relació amb la seva ciutat. Van ser els intensos anys del grup Dau al Set (1948-1956), de les recerques tècniques amb les seves maculatures; va crear revistes com *Blau + Negre*, va escriure llibres i articles d'art i va exposar la seva obra arreu del món, però no pas a Girona. Van acollir mostres seves les galeries de Cadaqués -on tenia una casa-, Cap de Creus (1956) i Es Portal (1971), i la galeria Armengol d'Olot. El 1975 fou, doncs, l'any en què Tharrats, després de voltar món, tornà al seu Born. Va exposar després, el 1979, a la desapareguda galeria 3 i 5, el mateix any a la galeria Xaloc, de Platja d'Aro, i el 1985 a Expoart Montjuïc.